ست سری واہگوروجی کی فتح

ظفرنامہ پادشاہی دسوین

کمال کرامات قائم کریم
رضا بخش رزاق رہاکن رحیم

امان بخش بخشندہ و دستگیر
رضا بخش روزی دہ و دلپذیر

شہنشاہ خوبی دہ و رہنمون
کہ بیگون و بیچون و چون بی نمون

نہ سازو نہ بازو نہ فوج و نہ فرش
خداوند بخشندۂ عیش و عرش

جہانش پاک زیباست ظاہر ظہور
عطا میدہد ہمچو حاضر حضور

عطا بخشد و پاک پروردگار
رحیم است روزی دہ ہر دیار

کہ صاحب دیار است اعظم عظیم
کہ حسن الجمال است رازق رحیم

کہ صاحب شعور است عاجز نواز
غریب الپرست و غنیم بالگدار

شریعت پرست و فضیلت مآب
حقیقت شناس و نبی الکتاب

کہ دانش پژوہ است صاحب شعور
حقیقت شناس است ظاہر ظہور

شناسندۂ علم عالم خدای
کشایندۂ کار عالم کشای

گذارندۂ کار عالم کبیر
شناسندۂ علم عالم امیر

داستان

مرا اعتباری برین قسم نیست
کہ ایزد گواہ است یزدان یکیست

نہ قطرہ مرا اعتباری بر اوست
کہ بخشی و دیوان ہمہ کذب گوست

کسے قول قرآن کند اعتبار
ہمان روز آخر شود مرد خوار

ہمارا کسے سایہ آید بزیر
بر او دست دارد نہ زاغ دلیر

کسے پشت افتد پسے شیر نر
نگیرد بزو میش و آہو گذر

قسم مصحف خفیہ گر این خورم
لعوج ازین زیر سم افگنم

گرسنہ چہ کاری کند چہل نر
کہ دہ لک برآید برو بیخبر

کہ پیمان شکن بیدرنگ آمدند
میان تیغ و تیر و تفنگ آمدند

بلاچارگی در میان آمدم
بتدبیر تیر و کمان آمدم

چو کار از ہمہ حیلتے درگذشت
حلال است بردن بشمشیر دست

چہ قسم قرآن من کنم اعتبار
دگر نہ تو گوئی من این رہ چکار

ندانم کہ این مرد روباہ پیچ
مگر ہرگز این رہ نیارد بہیچ

ہر آنکس کہ قول قرآن آیدش
بر کشتن و بستن روا بایدش

برنگ مگس سیاہ پوش آمدند
بیکبارگی در خروش آمدند

ہر آنکس ز دیوار آمد برون
بخوردن یکی تیر شد غرق خون

کہ بیرون نیامد کسی زان دیوار
نخوردند تیر و نگشتند خوار

چو دیدم کہ ناہر بیامد بجنگ
چشیدن یکی تیر تن بیدرنگ

ہم آخر گریزد بجائی مصاف
بسے خانہ خوردند بیرون گزاف

کہ نا خان دیگر بیامد بجنگ
چو سیل روان ہمچو تیر و تفنگ

بسے حملہ کردند بر مردگی
ہم از ہوشگی ہمچو دیوانگی

بسے حملہ کرد و بسے زخم خورد
دو کس را بجان کشت ہم جان سپرد

کہ آن خواجہ مردود سایہ دیوار
بمیدان نیامد بمردانہ وار

دریغا اگر روی او دیدمے
بیک تیر لاچار بخشیدمے

ہم آخر بسے زخم تیر و تفنگ
دو سوئی بسی کشتہ شد بیدرنگ

بسی بان باریدہ تیر و تفنگ
زمین گشت ہمچون گل لالہ رنگ

سر و پای انبوہ چندان شدہ
کہ میدان پر از گوی چوگان شدہ

ترنگ کار تیر و ترنگ کمان
برآمد یکی ہای و ہوی از جہان

دگر شورش کیبر کینہ کوش
ز مردانہ مردان برون رفت ہوش

ہم آخر چہ مردی کند کارزار
کہ بر چہل تن آیدش بے شمار

چراغ جہانی شدہ برقع پوش
بسے شہ برآمد ہمہ جلوہ جوش

ہر آنکس کہ قول قرآن آیدش
کہ یزدان برو رہنما آیدش

نہ ہیچید سوئی ز نجیر و تن
کہ بیرون خود آورد دشمن شکن

ندانم کہ این مرد پیمان شکن
کہ دولت پرست است ایمان فگن

نہ ایمان پرستی نہ اوضاع دین
نہ صاحب شناسی نہ محمد یقین

ہر آنکس کہ ایمان پرستی کند
نہ پیمان خود پیش و پس کند

کہ این مرد را ذرہ اعتبار نیست
چہ قسم قرآن ست یزدان یکیست

چہ قسم قرآن صد کند اعتبار
مرا قطرہ نیاید ازو اعتبار

اگرچہ ترا اعتبار آمدے
کمر بستہ پیشوا آمدے

کہ فرض است بر سر ترا این سخن
کہ قول خدا است قسم است این

اگر حضرتِ خود ستادہ شود
بجان و دل و کار واضح شود

ترا چه فرض است کاری کنی	بموجب نوشته شماری کنی	نوشته رسید و بگفته زبان	بباید که کار این براستی رسان
همون مرد باید شود سخنور	نه شکم دگر در دهان دگر	که قاضی مرا گفته بیرون نیم	اگر راستی خود بیاری قدم
ترا گر بباید بقول قران	بنزد شمارا رسانم همان	که تشریف در قصبه کانگر کنند	وزان پس ملاقات باهم شود
نه ذره درین راه خطره تراست	همه قوم بیراڑ حکم مراست	بیا تا بمن خود زبانی کنیم	بروی شما مهربانی کنیم
یکی اسپ شایسته یک هزار	بیا تا بگیری بمن این دیار	شهنشاه را بنده چاکریم	اگر حکم آید بجان حاضریم
اگرچه بیاید بفرمان من	حضورت بیایم همه جان و تن	اگر تو بیزدان پرستی کنی	بکار مرا این نه سستی کنی
تو باید که یزدان شناسی کنی	نگفته کسان کس خراشی کنی	تو مسند نشین سرور کائنات	که عجب است انصاف این هم صفات
که عجب است عجب است فتوی شما	بجز راستی سخن گفتن زیان	مزن تیغ بر خون کس بیدریغ	ترا نیز خون است باچرخ تیغ
تو غافل مشو مرد یزدان شناس	که او بی نیاز است او بی سپاس	که او بی محابا است شاهان شاه	زمین و زمان [illegible]
خداوند ایزد زمین و زمان	کننده است هر کس مکین و مکان	هم از مور رحم از پیلتن	که عاجز نواز است و غافل [illegible]
که او را چه نام است عاجز نواز	که او بی سپاس است او بی نیاز	که او بی نگون است او بیچگون	که او رهنمائی است او ره[illegible]
که بر سر ترا فرض قسم قران	بگفته شما کار خوبی رسان	چه باشد که چون بچگان کشته چار	که باقی بماند است پیچیده مار
چه مردی که اخگر خموشان کنی	که آتش دمان را بدوران کنی	چه خوش گفت فردوسی خوشزبان	شتابی بود کار آهرمنا
که با بارگه حضرت آیم شما	ازان روز باشی و شاهد شما	دگر نه تو این هم فراموش کنند	ترا هم [illegible]
اگر کار این بر تو بستی کمر	خداوند باشد ترا بهره ور	که این کار نیک است دین پروری	چو یزدان شناسی بجان برتری
ترا من ندانم که یزدان شناس	بر آمد ز تو کارها پر هراس	شناسد نه بی تو به یزدان عظیم	نخواهد حبیب تو بدولت [illegible]
اگر صد قران را بخوردی قسم	مرا اعتباری نه این ذره دم	حضوری نیایم نه این ره شوم	اگر شه بخواند بمن [illegible]
خوش است شاه شاهان اورنگزیب	چه چالاک دست است چابک رکیب	چه حسن الجمال است روشن ضمیر	خداوند ملک است صاحب [illegible]
که ترتیب دانش به تدبیر تیغ	خداوند دیگ و خداوند تیغ	که در دست تدبیر است حسن الجمال	خداوند بخشنده ملک و [illegible]
که بخشش کبیر است در جنگ کوه	ملایک صفت چون ثریا شکوه	شهنشاه اورنگ زیب عالمین	که دارای دور است [illegible]
منم کشته ام کوهیان بت پرست	که او بت پرست اند من بت شکن	ببین گردش بیوفائی زمان	پس پشت افتد رساند [illegible]
ببین قدرت نیک یزدان پاک	که از یک بده لکهه رساند هلاک	چه دشمن کند مهربان است دوست	که بخشندگی کار بخشیده [illegible]
رهائی دهد رهنمائی دهد	زبان را بصفت آشنائی دهد	خصم را چو کور او کند وقت کار	یتیمان بیرون برد بی [illegible]
هر آنکس از و راست بازی کند	رحیمی بران رحم سازی کند	کسی خدمت آید بدل و جان	خداوند بخشیده بر [illegible]
چه دشمن کزان حیله سازی کند	اگر رهنما بردی راضی شود	اگر بر یکے آمده ده هزار	نگهبان او را شود کردگار
ترا گر نظر هست لشکر و زر	که ما را نگاه هست یزدان شکر	که او را غرور است بر ملک و مال	که ما را پناه است یزدان [illegible]
تو غافل مشو زین سپنجی سرای	که عالم بگذرد و سر جا بجای	ببین گردش بیوفائی زمان	که بگذشت بر هر مکین و [illegible]
تو گرچه عاجز خراشی مکن	قسم را به تیشه تراشی مکن	چو حق یار باشد چه دشمن کند	اگر دشمنی [illegible]
خصم دشمنی گر هزار آورد	نه یک موی او را آزار آورد		

ہے بابا لودا ایش برکی کی ۔ ظفر شما چہرہ دکھائی

واہگورو جی کی فتح

اکنج واچھولو لودار یکہ	اگاؤ ہوا پادشاہ اہیر سوں الیکھ	ارالودرو پشادار یکیوہ برنگ	جہ وامیادا اپیہ [illegible]

…ید و اہبید و اکر مچون الکام
…ایت شنیدیم راجہ دلیپ
…دم اندران ہچو نر شیر مست
…سپید انائی و دولت پرست
…شد خوش دین دانائی نغز
…نہ بگوید بگوییم جواب
…ن را بعقل آزمائی کنیم
…را دہ اسپ پانصد ہزار
…را دو صد مونگ یک نخود بیم
…بخواست کو تخم ریزی کند
…ش ماہ گشتہ دران فن ز
…یدہ دو لیست بارش ازو
…دانہ ان نصد دو ہزار فیل
…نہ صد ہزار و شتر
…انہ را بہت مونگی چین
…ت بر تخت مانو حبیب
…لمرا تہم برگرفت
…را بہ بین تا بگوید زبان
…مرا بیشی بخشیدہ من
…پرسید اسپش چہ کرد
…د بعضے بکار آمدند
…نہ بخشش تو ما را فہیم
…فیل دو دو ہزار است
…دو حقتان و گستوان
…با دو دہ پدم و نبار زرد
…خودر او دگر شہر بست
…ز دو مرو شاہنشہی
…ہت بے عقل و آلودہ مغز
…برا ورنگ شاہنشہی
…ن دگر شاہ کو زاد کرد
…شاہی نخواد کو زاو گشت
…و کہ بخشندہ آرسائی کنم

اکیپو و اہبید و ابہرسون پیام
فرشتہ بدہ تر دہا تو حبیب
کہ جا یک رکابست گنج دست
از این اندرون بادشاہی کس بست
کہ یزدان شناس است از لوح خر
نمایم تو حال این با صواب
دزان پس بکار آزمائی کنیم
ز زر ساختہ زین چون نوبہار
ازان مرد آزاد عاقل عظیم
خرد آزمایش بہ ریزی کند
پدید آمدہ سبزہ نوبہار
بسے گشت خروار دانہ ازو
چہ کوہ رواں ہچو دریای نیل
ہمہ زر بار و ہمہ نقرہ پیچ
چو دوستان بیند است شمن فکن
بپرسش در آمد شہ مقیمید
جواب سخن را علم بر گرفت
چہ بخشیدہ شد بخش ہر کس کزان
چراغ جہان آفتاب یمن
کہ بعضے نہ بخشید بعضے بمرد
بخشش اندرون بے شمار آمدہ
یکی دانہ مونگ دو کر خود بیم
پر از زر بار و ہمہ نقرہ بست
بسی تیر و شمشیر قیمت گران
کزو دیدہ شد دیدہ دوستان مرد
کہ نامی ازو شہر دہلی شدست
سزاوار تخت است تاج و حشم
نہ رفتار خوشتر نہ گفتار مغز
نہ صاحب شعور است مالک نہی
نہ دانش پرست و نہ کار آزمود
بپوشید و لی در وان شد بدشت
ز تیغ خودش بکار روائی کنم

ازیکیو و پیچکیو و السکیو و ابہنگ
کہ او را ہمین بود پسران چہار
چہار شہ پیش پسران بخواند
شنید این چہ دانائی روشن نہاد
مرا قدرتی نیست این گفت گفت
سر آنکس کہ یزدانش یاری دہد
یکی را دہد فیل دہ ہزار مست
سیوم را دہد اشتر سہ صد ہزار
بیاورد پر عقل خانہ کزان
دفن کرد و ہر دو زمین اندران
بر بزیدہ سال تخم کزاں
خیال زیادہ شد دولت دلفزا
نگہبید ازو اسپ پانصد ہزار
دزان دال تو شہر اعظم بہ بست
نگہ دیدہ دو برین ہمہ سال
بگوید بہ پیشین کاغذ بیار
بگفتہ چہ بخشید اشیان ہزار
چو بشنید سخن مہیپان مال
بگوید کہ مردند بعضے ہمہ
سیوم را بپرسید شتران شما
چہرم را بپرسید کہ ای نیکبخت
شود گر حکم تا بیاریم پیش
ہم آن اسپ دہ صد ہزار آمدید
بسی شتر بغداد زہ ہفت یار
کہ یک مونگ یک شہر زد کام
خوش آمد شد بر مانو حبیب
ز بیداد مرد تاج و نگین
ہمیں خواست کو را شیائی قسم
خطابش کرد گشت سلطہ دلیپ
کہ او را بہ زر سکہ ہا شن نشاند
ہمہ سالتیا سلطہ سبز رنگ

خداوند بخشندہ رنگ رنگ
کہ در رزم و در بزم آموختہ کار
جدا بر جدا کرسی زر فشاند
نشیمن پا رخ علم بر کشاد
سخن گفتن و بہرجان شستن است
بکار جہان کا بکاری دہد
ہمہ منی و مست زنجیر بست
ہمہ نقرہ بار و ہمہ زر نگار
دگر نیم نخودش بہ بستن ازان
نظر کرد بر شکر صاحب گران
بہ پرورد او را بر ان انان
کہ زد دانہ شد دانہ ہای انبار
ہمہ زر زرین و ہمہ نقرہ دار
کہ نامی ازان شہر دہلی آمدست
بسی گشت زر دولت بی زوال
چہ بخشیدہ ام من بہ پسران شما
بہ کاغذ ہمین تاز بانش بیار
فرشتہ صفت چون ملایک مکان
کہ جا ہم بیا فیل بخشیدہ ام
کجا تو بہ بخشید ای جان ما
سزاوار دیہیم و سلیمان تخت
ہمہ فیل و اسپ ہمہ شتر بیش
ہم از زر زرین بیشمار آوردید
زر و جامہ ہم آستین بیشمار
کہ مونگی بین شہر او نام شد
خطابش بدو داد و راجہ دلیپ
بر آن عقل و تدبیر نر آفرین
نہ دولت خودش را آگاہی ہم
خو دولت بہ بخشید مانو حبیب
نبیند کس گنج را بر کشاند
کہ جادہ ابکار است و بہ نعجگ

واہگوروجی کی فتح

خداوند دانش دہ و دادگر
حکایت شنیدم یکے نیک مرد
برزم و بر بزم و ہمہ بند و بست
ز تیر و تفنگ ہا چو آموختہ شد
از و پادشاہی بآخر شد است
کہ مرد از خانہ بیدل کند
نہ پا و نہ دست و نہ چشم و زبان
ہر آنکس کہ ہست آزمائش بود
بتنگ تلش در آمد و زنگش گرفت
کہ ای شاہ ہشیار آر سخن
کہ این ہشت عیبست تو گوئی سخن
نہ آرام دشمن نہ آزار دوست
نہ استاد را داد جائی سخن
نہ بیند و گر زن بچشم خویش
نظر را لود کار دیگر بہ نسبت
نہ در کار دزدی نہ دل تنگی
بود کار کس در نداوند پائی
بخود دست خواہند نگیرند مال
نہ خود دست رشوت نہ آلودہ کرد
نہ زانش دہد اسپ را وقت کار
نگوید کسے بد سخن خویش زبان
نہ کس پردہ چغلی شنیدن نہ کس
نہ خوبی و گر ہست جز جا خدا
کہ در کار انصاف او ہمت است
ہر آنکس کزین ہشت غازی بود
شنید این سخن دور دانا دلیر
بہ بخشید او را ہمی تخت و تاج
ہر آنکس کرا عقل یاری دہد
بدہ ساقیا ساغر ہین پان

رضا بخش روزی دہ و پر ہنر
کہ از دور دشمن برآورد گرد
کہ بسیار تیغست شمشیر دست
تو گوئی کہ در تکم اندوختہ شد
نشستند وزیران او پیش پشت
کہ بخت اقبال بر سر بلند
نہ ہوشش ہمتا نہ ہیبت کمان
وزان دور دین بادشاہی بود
جواب سخن را بر نگش گرفت
چرا می تو گوئی درین کار تند
کہ ای شاہ شاہان ہمہ مجوب
جواب گدا را عدو را بدوست
فراموشگی چون بکار کہن
نہ بر کار کس کرد نظر بدش
شناسی تو تحقیق او کو بہست
بخانہ خر باز نہ رہزنی
کہ او پائی لنگ است گوئی بجاہی
نہ رعیت خراشی نہ عاجز سوال
کہ از شاہ دشمن بر آورد گرد
نہ جائیش عدو را دہد در دیار
کہ او بی زبانست ظاہر جہان
وزان خود شناسی کہ گوئی بہ نقش
کہ ہمت در از اور آرد زبانی
کہ در پیش عزیانی او عاجز است
بکار جہان رزم سازی کند
کہ عاقل شناس است پر نیک
گر او شناسی کہ رعیت نواج
بکار جہان کامگاری دہد
کند پیر صد سالہ را نوجوان

امان بخش بخشندہ و دستگیر
خصم افگن و شاہ چین دلفراز
و الہ پیالہ ز رزم و بزم
چو دانش کرانش مطاعش علیم
ز توپس کرا پادشاہی دہم
بہوش اندر آمد کشادہ دو چشم
نہ سول و نہ ہمت نہ چپ نہ ہوش
عجب ماندہ دانائی و در این جواب
چپ و راستش کرد ہیچ زبان
کسی را شنود کار این بر زبان
نہ در جنگ پشت و نہ دشنام داد
نویسندہ را جانہ حرف او بہند
بدو مصلحت کس نہ داد ن کہ
نظر کرد کس بر نہ حرف حرام
قدم ماندہ بود کار بکار
نباکس دعائے نگوید سخن
بد زدی متاع را نہ آلودہ دست
و گر زن بخود دست انداختن
نہ جائی عدو را دہد وقت جنگ
کہ بیدست او ہست گو پر ضرر
شنیدن نہ بد سخن کس ز گنج
یکی کار بد را نگیزند بوی
بہوش اندر آمد ہمہ وقت جنگ
نہ حیلہ کند وقت در کار زار
کسے را کہ این کار آمد پسند
کسے را شناسد بہ عقل بہی
بحیرت در آید بہ پیران چہار
بدہ ساقیا ساغر سبز رنگ

کشایش کن و رہنمایش پذیر
غریب النواز و غنیم مالگداز
تو گفتی کہ دیگر یلے شد برزم
کہ ملکش پئے ہست بخشش کریم
کہ تاج و اقبال بر سر نہم
بگفتہ سخن شاہ پیشینہ رسم
نہ بینی نہ بینائی سر و گوش
سخن بار دیگر کند با صحاب
بگوید سخنی چو پیر کسان
وزان ہشت عیبست ظاہر جہان
نہ انگشت بر حرف دشمن نہاد
سخن را بحق جائی شرفا دہد
بہ ہشتن نام او چو تو گوید ہنر
نظر دو ہشت بہ شکر یزدان مدام
نہ دو ہنگ پس پا و پشت نزار
بخواہش خراشی نگوید سخن
بخورش حرام او کشایدہ نہ دست
رعیت خلاصہ نہ بر تاختن
بیارش دہد تیر ترکش خدنگ
با لوہگی ہد نہ بستن کمر
کہ او ہست بی گوش گوئی ہوش
کہ او دست بی بینی و نیک خوی
بکوشش کند پا بہ تیر و تفنگ
نہ ہیبت کند دشمن بے شمار
وزان شاہ باشد جہان ارجمند
مر او را بہ تاج و تخت دہے
کسے گوئی گیر و ہمہ وقت کار
کہ مارا بکار است در وقت جنگ

واہگوروجی کی فتح

کہ روزی دہ است رازق رحیم
حکایت شنیدم یکی شاہ زن
کہ آمد برای ہمہ غسل گنگ
بگوید سخن دختر نیک تن
دہان و دل راد ہان برکشاد
کسی تو نیاید آمدت این زمان
ہم آخر یکی راجہ سوبہٹ سنگہ
بپرسید کای دختر نیکخوی
کہ او نام بشنش بہچتر استی
نظر کرد بر راجہا نازنین
کہ روز دگر شاہ زرین سپہر
نظر کن بر و نیواہی دلربائی
روان گشت در راجہا بیشمار
بزد بانگ بر وی کہ خاتون خویش
سویمبر دو آمد چو ماہ فلک
پسند آمد او را سوبہٹ سنگہ نام
کہ آب طرز لالہ برگ سمن
کہ این رامن ہرگز نکردم قبول
کسی فتح ما را کند وقت کار
نشستہ برابر رتھہ چو ماہ منیر
بپوشید خفتان چو شید جنگ
چنان یان ماریدہ تیر و تفنگ
بجنبش در آمد چو عفریت مست
دگر راجہ زان سنگہ در آمد بروش
یکی شیر انبیر و گر جودہ پور
سیوم راجہ بوندی در آمد دلیر
چہارم راجہ جنگہ در آمد مصاف
یکی شاہ زنگی بلندی دگر
یکی را بزد نیزہ ملتت دگر
دگر کس نیامد تمنای جنگ
بروز دگر رو نہیتا سپاہ
لنبیدن آمد در ابر مصاف

رہائی دہ رہنمائی کریم
چو شمشاد قدی بجوی چمن
چو کیبر کمان ہمچو تیر و تفنگ
کسی تو پسند آرا و را مکن
جواب سخن را عذر بر نہاد
وزان پس بر آمادی آید بیان
پسند آیدش ہمچو غران نہنگ
ترا کس پسند آید زینہا بجوی
چو ماہ فلک آفتاب ہمہ
پسندش نیامد کسی لنتین
بر او رنگ بر آمد چو روشن گہر
کہ او نظر در بیامد بجا کسی
گل سرخ چون گنبذ زرنگار
کہ این عمدہ راجہا او ترویش
فرشتہ صفت از چو دانش عقل
کہ روشن طبیعت بلخت مدام
کہ لائق شما ہست این انجمن
کہ قول فرانست قسم رسول
وزان شاہ مارا شود این بیا
ببستند شمشیر جستند تیز
بپوشیدہ بدان تیر و تفنگ
بسی مردمان مردہ شد جای جنگ
یکی گرز آن فیل پیکر بدست
کہ پروانہ چون در آمد بجوش
خرامیدہ بانو چو رخشندہ در
چو بر بچہ آہوی غرندہ شیر
بجوش اندرین شد چو انگہ فتاد
بمیدان در آمد چو شیر زبر
سوم را بپاو چہارم را سپر
کہ پیشش نیامد دلاور نہنگ
براد رنگ در آمد چو دو شاہ
یکی گشت پا ایل یکی گشت صاف

دل افزائی دانش دہ داد گر
کہ او را بدید راجہ او ترویش
ہمین خواست او را سویمبر کنم
نشاندند در کاخ او ہفت چمن
کہ این راج ای راجہا بیشمار
نمانند با او راجہای شمار
ہمہ عمدہ راجہا پیش خواند
روان کرد زنار داران بپیش
ازین راجہا کس نیامد نظر
سویمبر وزان روز موقوف گشت
دگر روز آن راجہا خواستند
بہ بیرون اندر آمد گل انجمن
بدر دید دل راجہای شمار
وزان دختر است این بچتر ستی
ترا دولت اقبال یاری دہد
روان کرد بر وی وکیلش کلان
بگوید یکی خانہ با او مراست
بگوش اندر آمد از ینہا سخن
بپوشید سیدان چو شید جنگ
بمیدان در آمد چو غرندہ شیر
چنان تیر باران کند کارزار
شہ نام کچہ سنگہ در آمد بجنگ
یکی تیر زد بازوی پاک مرد
چنان تیغ زد بازوی شیر تن
بزد تیغ باز در بازوی سپہر
چنان تیر زد ہر دو ابرو سکنج
چنان خورد شربت کہ یار چہارم
سوم شاہ انگریز چون آفتاب
چنان می بہ بیند بر خاست باز
شہ سینتان چون در آمد بفوج
دو دستی بیلان ہمہ بستند کمر
چکاچک خاست تیر و تفنگ

زر انجش روزی دہ پر سبز
بشیرین زبان ہمچو اخلاص کیش
کسی را پسند آید او را دہم
چو ماہی ہمی آفتاب یمن
کہ وقت نزد و بیا موختہ کار
پسندش نیاید کسی کار و بار
جدا بر جدا در مجلس نشاند
بگوید کہ این راجہ او تر دیش
وزان پس ازینہا بہ بین پرگہر
کہ ناظم برخاست دروازہ ثبت
دگر گونہ بازار آراستند
کہ زر آب رنگ استسیاب تن
بخفتند زمین چون ملی کارزار
چو ماہ فلک ہمچو حور و پری
کہ این ماہرو کامگاری دہد
کہ ای شاہ شاہان روشن نہال
کہ چشم از دو ہر دو آہو تر است
بجنبش در آمد زن نیک تن
بپوشید خفتان پولاد رنگ
چو شیر است شیر افگن دل دلیر
کہ لشکر بکار آمدش بیشمار
چو کیبر کمان ہمچو تیر و تفنگ
کہ گنج سنگ از اسپ آمد بگرد
بیفتاد ان سنگہ چو سرو کہن
برخاست شعلہ بسی چون گہر
بیفتاد امر سنگہ چو شاخ ترنج
زجی سنگہ بسی یک نیامد قدم
چہارم شاہ جبشی چو نمری وہب
سوی آسمان جان پروانہ باز
سپہ خانہ آمد ہمہ موج موج
بمیدان جستند بیرون بر سپر
خطا خط در آمد ہمہ رنگ رنگ

زتیر و زتوپ و زتیغ و تبر
کند تیر باران چو باران میغ
بر آنکس که پران شود تیر شصت
دگر پلو گر گشت آمد بجنگ
دگر کس نیامد ازد آرزوے
شب آمد کی فوج را ساز کرد
بروز دگر روشنیت فکر
روا رو شده لبیر کینه کوش
بگوید که ای شاه رستم زمان
بپوشید خفتان جوشید جنگ
چپ و راست او کرد خم کو راست
بیاویخت با دیگرے باز پر
کند تیر باران روزی تمام
شهنشاه رومی سپر داد روی
دگر روز برخاست هر دو بجنگ
برخش اندر آمد چو نعک نهنگ
زره پاره شد خود خفتان بجنگ
برخش اندر آمد چو شیر و نهنگ
چو آویخت هر دو بهم جای جنگ
بخود مانده شد هر دو در جای جنگ
سیوم روز چوگان شود آفتاب
جهان گرم شد آتش کارزار
زهندی و عربی و اراق رائے
بهزیدن آمد و ابر سیاه
زخم باد پایان فولاد نال
بروز چهارم طپید آفتاب
چو هوش اندر آمد بجوشید جنگ
بکار آمده پیاده سی صد هزار
که از چار تیر اسپ کشتن چهار
چهارم برو تیر خیرش نیافت
بدانست که این سرو تیر مرده گشت
بکلدست برداشت یکتیغ بیالا

زنیزه و ناچخ و ناوک سپیر
برخش اندرون برق او همچو تیغ
بعید بپلوی پیل مردان گذشت
چو شیر عظیم همچو پران پلنگ
که به جنگ چنین ماه روے
ز دیگر وضخ بازی آغاز کرد
براورنگ در آمد چو شاه دگر
که بازوی مردان بر آورد جوش
تو جارا بکن یا بگیر این کمان
بکوشید چون شیر مرد و نهنگ
گرلیوه کمان خرپچ و چینی بخواست
چو سرخ اژدها برهمن شیر نر
کسے انگشتی ز نفصود کام
دگر شاه پیدا شده نیک خوی
بیاویخت با یلدگر چون نهنگ
بے نگنفے پو زمک و پلنگ
ز بکتر ز برگستوان با خدنگ
زمین گشت سم همچو پشت پلنگ
که تیغ از میان گشت ترکش خدنگ
چو شیر ژیان و چو غران پلنگ
جهان گشت چون روشنش ماهتاب
که فیل و ده هزار آید بکار
بکار آمدش اسپ چون بادپائے
زمی خون ماهی اگر تیغ ماه
زمین گشت پشتی پلنگ مثال
بجلوه در آویخت زرین طناب
بروش اندر آمد چو کشتن پلنگ
جوانمرد و شیران آزموده کار
دگر تیر کشتنش سر پیل بار
که هرش برخاست ترکش بیا
بیفتاد زادم همچنین شیر مست
تر دوشه آمد چو پران عقاب

یکی دیو آمد که زاغ نشان
بجوش اندر آمد بهان دهل
همانکس بسی تیر زد بر کسان
چنان زخم گوپال انداخت سخت
شه چین سر تاج رنگین بباد
که افسوس افسوس هیهات باد
سپه سود برخاست از جوش جنگ
چو لشکر تمامی در آمد بکام
برزم اندر آمد چو شیر زبان
بجانش در آمد چو شیر عظیم
بر آنکس که نیزه بیفتاد دشت
چنان بان افتاد تیر و تفنگ
از و جنگ چون ماندگی مانده گشت
شور جنگ آسوده شد یک زمان
وزان هر دو تن کوره گان شد
که ابلق سیاه ابلق پور پوز
چنان تیر باران شده کارزار
چنان زیاده شد آتش تیر بار
چنان جنگ کردند تا صبح و شام
چو صبحی بروز و دیاز زرد
برخاست هر دو ازان جای جنگ
بکار آمدش اسپ سفته ضرار
بسے کشته آهنگ شائسته شیر
بجنگ اندرون غوطه غازیان
چراغ جهان خمر باده خورد
دگر دو کس مردان بستند کمر
چو روز گشته هزار فیل
کند فره رفته چهار هزار
سیوم تیر زد مرد و ابر و شلخ
بزد چون چهم کسیر نازنین
که از ره بیامد بر آمد زمین
بگوید که ای شاه آزاد مرد

چو غرنده شیر همچو پیل دمان
چو پر گشت بازار جای اجیل
بیفتاد دیوی چو چرخ گران
بیفتاد و اول چو از بیخ درخت
بلای غبارنش و هن برکشاد
ازین عمر زین زندگی زین حیات
روان شد بهر گوشه تیر و تفنگ
یکی ماند او هست سو بهت نگ نام
نه نشینی و هم بانوسے همچنان
بکبر کمان کرد بارش کریم
دو درتا گشت مشتی همی چاره گشت
زمین کشتگانش شده لاله زار
بیفتاد هر دو در این بیهن دشت
بیفتاد هر دو چنین کشتگان
که از سینه گاهن از ره شده
برخش اندر آمد چو طاؤس مور
ز بکتر زره ها بر آمد شرار
که عقل از مغز رفت هوش از جا
بیفتاد مور جهت نخورد طعام
جهان گشت چون گنبد دود کرد
روان کرد هر سوی تیر و تفنگ
همه جوان شائسته نامدار
بوقت نبرد و بکار و دلیر
زمین سنگ شد از سم تازیان
شهی تاج دیگر بر آورد سر
میانی کمر داشت بر دو سپیر
دو ده هزار اسپ چو دریای نیل
بشیر افگن و جنگ آموخته کار
که مارا همه پیچید ز سود های گنج
بخوردند مرگ بخفتند زمین
خوابیده شد پیکر نازنین
چراغ هستی تو در خون کرد

بگویید کای بانوی نیک بخت
ہر آنکس کہ خواہی بگو من دہم
بنہ دل بتیت پا و کشادہ دو چشم
بہوش اندر آمد و چشمش کشاد
پشیمان شد و سخن گفتش فضول
تو مارا بدہ تا شوم تازہ دل

چرا تو بیامد برین جای تخت
توئی شیر دل من غلام توام
ہمہ روش شاہان بپیشینہ ہم
بگویید کہ جائی مارا بہا
ہر آنکس کہ گوئی تو برمن فضو
کہ گو سر بیارم ز آلودہ گل

اگر مردہ باشی بیاریم لاش
خداوند باشی تو ای کار بخت
بیفتاد بر رشتہ بیا ورد زان
بگویید ترا ظفر جنگ یافتیم
بدہ ساقیا جام فیروزہ فام

اگر زندہ باشی بہ یزدان سپاس
تو مارا بیکبار کن نیک بخت
نزولتش شاہ شاہان زمان
بکار شما تخت ما یافتیم
کہ مارا بکار است روزی تمام

واہگورو جی کی فتح

توئی رہنما و توئی دلکشا
حکایت شنیدم یکی قاضی اش
کہ سوسن سیر راہ فیروز مسرورش
بکار از سوئی خانہ پرون رود
بچم افتادہ ہماں سایہ آب
بگفتا کہ ای راجہ نیک بخت
شنید این سخن را دل اندر شاد
پریدہ سر او ار دان جای گشت
اگر سر تو خواہی سرت میدہم
چو دیدش سر راجہ نوجوان
ز تو دوستی من بباز آمدم
بینداخت مرا او دور انجا ز دست
بینداخت سخانہ آمد بباز
چہ بد کار کرد این کے شور بخت
بانجا جہان خلق است ہمکرد
گرفتند او را بہ بستند سخت
بفرمود جلاد را شور بخت
بگفتا کہ من کار بد کردہ ام
ز حکم شما من خطا کردہ ام
گنہ بخش تو من خطا کردہ ام
کہ او کشتہ یار این خصم
بگفت این را کردوش خلاص
دریغ از قبایل جدا میشوم

توئی دستگیر اندر ہر دو سرا
کہ بہتر ندیدم کز و دیگرش
گل لالہ را داغ بر دل شدہ
بدوش زلف شور سنبل شود
ز مستی شدہ نام نرگس شرابیا
کہ مارا بدہ جائی نزدیک تخت
نہ راز دگر ہیچ عورت کشاد
وزانجا سوہل سنگہ دوشینہ است
بجان و دل دبر تو عاشق شدم
برخسید گفتا کہ ای بدنشان
نکردہ تو من در نیاز آمدم
بر و سینہ زد سر بزد بر دو دستا
بان لاش قاضی بخمید و راز
کہ قاضی بجان کشتہ بیک زخم سخت
بجائے کہ سر قاضی افتادہ گرد
قضائی جہانگیر بنشستہ سخت
کہ سر این جدا کن بیک زخم سخت
بکار شما طور خود کردہ ام
کہ کار این بہ بے مصلحت کردہ ام
کہ ای جگر جان من غلام توام
کہ خون ازین بر سر خود کنم
بخانہ خود آمد چو یکروز خاص
اگر زندہ باشم بباز آمدم

توئی آنکہ روزی دہ دستگیر
یکی خانہ ادبانوئی نوجوان
کزان صورت ماہ را بیم شد
گرانی بدریا بشوید رخش
بدیدش یکی راجہ نوجوان
نخستیں سری قاضی آورد تراش
تو دیدی شوہر را چو خوش خفتہ دید
تو گفتی مرا اینچنیں کردہ ام
کہ امشب کن آں عہد تو بستہ
چناں بد تو کردی خداوند خویش
چناں بد تو کردی خداوندگار
مرا پیشت داوی ترا حق و عہد
بینداخت بر سر ز خود دست خاک
بہر جا کہ یابند خونش نشان
بلانست ہمہ عورت و مردمان
بگفتند کہ این را حوالہ کنند
چو شمشیر را دید آن نوجوان
نمودہ اشارت بچشم بیان
غلامم بدہ عہد کردم قبول
بگفتا گر ای راجہ پانصد کشتم
چہ خوشتر کہ این را ز قاضی رسم
بہ بستند بار و تیاری کنند
متاع نقد جنس را بار بست

کریمی خطا بخش و انش پذیر
کہ قربان شود ہر کسے نازدان
ز رشک سوختہ از بیان نیم شد
ہمہ خار ماہی شود گل رخش
کہ حسن الجمال است ظاہر جہان
وزاں پس کہ این خانمان او ز راست
بزد تیغ خود دست سر او برید
بہ پیش تو این سر من آوردہ ام
بغمزہ چشم جان من کشتہ
کہ ما راجہ عاری ازیں کوہ بیش
مرا کردہ باشی چنین روزگار
ز ان روز حلال بر قاضی شود
بگفتا کہ خیر ندیاران پاک
ہماں راہ گیرند ہمہ مردمان
کہ این را نگفتہ ہست راجہ ہماں
بدل ہر چہ وار دسر اش فہند
بلرزہ در آمد چو سرو دوان
کہ اے بانوے ہمدرد پالوان
کہ عہد خدا ایست قسم رسول
نہ قاضی مرا زندہ دست آیدم
و من حضرت کعبہ اللہ روم
کہ ایزد مرا کامگاری دہد
روانہ سوئی کعبہ اللہ شد است

چوں بیامد دو سہ منزلش
ہر الست عالم کجا جائی گشت
بمن دہ کہ خوشتر دماغی کنم

بیا دو آمدہ خانہ ازاں دوستش
چہ داند کسے حال بر سرگذشت
کہ روشن طبع چوں چراغی کنم

بہ بازآمدہ بہم پیشانہ آن
بدہ ساقیا پیالہ فیروزہ فام

چہ نعمت عظیم وچہ دولت گراں
کہ مارا بکار است در وقت طعام

واہگوروجی کی فتح

خداوند بخشندہ دل کشائی
حکایت شنیدیم دختر وزیر
یکے روز روشن برآمد شکار
دگر شاہ مغرب درآمد دلیر
کہ اوزا اقبال یاری دہد
بغربین آمد وا بر سپاہ
حقاحق برخاست نیزہ و سنان
گریزش درآمد بغربی سپاہ
چو تابش نماند شود دستگیر
بخانہ خبر آمدہ شاہ لبت
بپوشید زر لفت رومی قبائی
بہ پیش شہ غرب آمد دلیر
مرا کابیان آمد از بہر گاہ
شنید این سخن شاہ فولادتن
کہ مارا بگیرد نعاقندران
کہ از ملک یزدان بیاور دگرو
ندانم کہ شاہ سنتش جوان
تو کاز گفتی ازین سہل چیز
بزو تازیانہ برو چار چار
بدہ ساقیا ساغر سبز بان

رضا بخش روزی دہ و رہنمائی
کہ حسن الجمال است روشن ضمیر
ہمہ یوز و از باز و بجری ہزار
چو رخشندہ ماہی چہ غرندہ شیر
کہ یزدان کرا کامگاری دہد
سنان رابنیداخت نیزہ چوکار
یکے رست خیزی برآمد از جبال
قیالیہ درآمد ہماں غرب شاہ
چو وزوی شود وقت شب رازلیر
ہمہ کار دزدی و مردی کند
بزین بر نشست و برآمد جائی
چو غرندہ ابر و چو درندہ شیر
دو سہ صد سوار دیک از قفل شاہ
بلرزید بر خود چو برگ سمن
ز پیشینہ شد و زیراں بخواند
بیا واکند تا خستہ بر بالا بخت

بگیرای برادر تو از جان عزیز
بگفتا کہ ای بخیبر بیسبار
کہ صاحب شعور است ظاہر جہاں

نہ فوج و نہ فرش و نہ فرو نفور
وزاں قیصر شاہ رومی کلاہ
بہ بیں اندر آمد بنخچیر گاہ
دو شاہی درآمد یکے جا بخت
بجنبش درآمد دو شاہ دلیر
چناں تیرباراں پراں شدہ
چو صور اسرافیل دم میزدہ
کہ تنہا نماند است شاہ عرب
بہ بستند شاہ را دبرو تر و شاہ
نشستند بمجلس زدانائی دل
رواں شد بسوی شاہ مغرب جواد
دعا کرد کہ ای شاہ آزاد بخت
کہ بہتر ہمانست آزاد دہ
چناں جنگ کردند زین ہر دو بال
سخنہائے پیشینہ باد او براند
وہم کا بیان را ازاں نیک بخت
ہماں شاہ مجوسیان پیش خواند
زن پیچ و دستار را تا بداد
کہ آمد دریں جا دریں گاہ نیست
بدہ ساقیا جام فیروزہ رنگ

خداوندہ بخشندہ ظاہر ظہور
درخشندہ شمس درخشندہ ماہ
بزد گورد آہو بسے شیر شاد
کرا تیغ یاری دہد نیک بخت
کہ برآہوئی یک برآمد دو شیر
زمین آسمان ہیچہ زنگس شاد
کہ روز قیامت بہم میجوز
بوقت چو بینی شمس چوں
چو جانگن وہیچہ بردہ جاہ
سخن راند نہاد زاں شاہ تخیل
کماں کیانی بتر کش نہاد
سزاوار دیہیم و شاہان تخت
دگر نہ خوردش مہ تا بر سر
ندانم کہ گر شاہ باشد جواں
چو ربدی چناں کابیاں

حوالہ بخودش کہ او را افشاند
دگر دست بر مستانہ تفش نہاد
کہ ایزد گواہ ست یزداں
کہ در وقت شب خوں خوش

واہگوروجی کی فتح

خداوند بخشندۂ بے شمار
کہ اسفندیار از جہاں رخت برد
چو بہمن بختہ زین جہاں برد رخت

کہ ظاہر ظہور است صاحب دیار
نشانہ کہ خود بہ بہمن سپرد
بدختر سپردند کہ تاج و تخت

طبیعت بجال است حسن الجمال
ازاں دختر ہمہ رخ برہمائی
نشستند بر تخت رومی ہمائی

چو حسن الجمال است نعمت کمال
کہ حسن الجمال است ...
کہ بوستان بہار است ...

چو بگذشت بروی ازو ده سال چار
بحسن آمدش طوطی نوبهار
وداع شد از وی حال طفلی مزاج
نظر کرد بر بچه گوهر نگار
چو نه ماه گشته با بستنی
که ظاهر نکرد و مدسر بر جهان
بدست اندرون داشتند و زیر اعنق
نشستند بر رود لب گازران
چو بازو بکوبیدش در آمد گران
وزان گازران خانه کودک چو نیست
کند پرورش را چو پسر عظیم
نظر کرد بر روی همای عظیم
بدانیم خوانیم شناسیم من
بخواندند اورا به بستند بخت
که سال خلال ماه در رفتش تمام
بدیدند گوهر گرفتند زان
شناسید ازو هر دو لب بر کشاد
ز من که فرزند بخشیده ام
بگفتش که این راز دریافتم
مرا خوش تر آمد از آن صورتش
از آن شه شد شاه دارای دین
بده پیاله فیروزه رنگین رنگ

که پیدا شد سبزهٔ نوبهار
چو ماهی که برخود کشد نوبهار
بهار جوانی در آمد بباج
که بروند درونش بوقت غبار
بکوشش در آمد رگ رستنی
بصندوق او را نگهداشتن
روان کرد صندوق دریا عمیق
نظر کرد صندوق دریا روان
بدست اندر آمد متاع گران
خدا من پسر داده این هم بسی آسنت
بیاد خدا قبله کعبه کریم
بیاد آمدش پسر گازر کریم
یکی من شناسم نه دیگر سخن
بپرسید او را که ای نیک بخت
که این کار را کرده ام من بکام
شناسد که این پسر من همان
که ظاهر نکردش دل اندر نهاد
چراغ کیانی مرا او بخشیده ام
که دارا نمایش ازو ساختم
که حسن الجمال است صورتش
حقیقت شناس است عین الیقین
که مارا خوش آمد بسی خفته جنگ

بهار جوانی نبود در رسید
مزاحمش ز طفلی بدن در رسید
که بنشست بر تخت شاهنشهی
بیاویخت با او دو سه چار ماه
تولد شده کودک شیرخوار
ز مشک و عطر عنبر آویخته
روان کرد اورا که جامه چلیک
همی خواست او را بدست آورید
نگستند مهرش برای متاع
بیاورد او را گرفته بتحقیق
چو بگذشت بروی سه دو چال ماه
بپرسید او را که ای نیک زن
دو دیدند مردم که خواهند ازو
بگوییم ترا هیچو این یافتم
گرفتیم صندوق دریا عمیق
برو تازه شد شیر پستان او
دگر روز رفتند زوجه فلان
ز گنج و ورزش گوهر و تخت داد
که شاهی جهان را بدو سیدهم
که از شاه او چون خبر یافتش
بده ساقیا ساغر سرخ فام

چو بستان گل سرخ بیرون کشید
جوانی ز آغاز بروی کشید
بقلیم اندر آو بخت کامدیے
که شنیدش فرماند از تخم شاه
که خود شاه و شاه انگش نامدار
بر و عود از زعفران ریخته
نظر داشت بر شکر یزدان پاک
که صندوق او در شکست آمدید
پدید آمده زان چو خورشید ماه
شکر کرد یزدان اعظم عمیق
که دو دختری خانه آورد شاه
کجا یافتی پسر خوش خوی حسن
که از خانه گازرانش ازو
نمایم بتو حال چون ساختم
یکی دست او یافتم این عقیق
نه در سینه خود هر دو پستان او
مرا خواب داده بزرگ همان
وزان پسر را خانهٔ خود نهاد
وزان تاج اقبال بر سر نهم
که دارا نمایش مقرر شدنش
که ما را بکار است وقت مدام

واہگورو جی کی فتح

خداوند بخشندهٔ دل قرار
حکایت شنیدیم شاه عجم
که سرسنگ دانش ز فرزانگی
که خوش رنگ خوشخوی و خوش جمال
دو پسران ازان بود چون شمس و ماه
دو پیل افگن و همچو شیر افگن است
وزان مادر بر کس آشفته گشت

رضا بخش روزی ده دو جهان
که حسن الجمال است حیا کرم
که از مصلحت مدح مردانگی
خوش آواز خوش خوارگی خوش جمال
که روشن طبیعت حقیقت گواه
بوقت دغا شیر رویین تن است
چو سرو است گل چین گل پرست

که پیراست پیراسته رو جمال
که صورت جمال است حسن التمام
وزان بانوی همچو ماه جوان
بدیدن که خوشخوئی خوبی جهان
که گستاخ دست است چالاک جنگ
یکی خویش گرزن چو سیم
شبانگاه در خوابگاه آمدند

خداوند بخشنده هر یک امان
همه روز آسایش رود و جام
که قربان شود نرگسی نازوان
ز حرکات کردن خوش و خوش زبان
بوقت ترود چو شیر و نهنگ
دو صورت سزاوار اعظم عظیم
که زور آوران درگاه آمدند

بخوردند پس پیش خورد و کلان
می و رود و رامشگران همچنان
بزد هر دو دستش سر خویش زور
بجنبش در آمد بکردند شور
بخوردند می هر دو آن گشت مست
گرفتند شمشیر فولاد دست
در انجام جائی زمین هم نداد
بدرلیزد و زخم مراره کشاد
باخر ازین ترک دنیا کنم
فقیری شده ملک چین میروم
بپرسید او را که ای نیک زن
همایوں درختے چو سرو چمن
نه حور و پری ام نه نور جہان
منم دختر شاه زابلستان
بدیدن ترا من بس آزرده ام
بگوئی تو هر چیز بخشیده ام
بدانش تو دانی دگر این وفا
بیاد آمدش مدتی بیوفا
بسی روزگر روز آمد شکار
چو منقار از باشہ نوبہار
روان او شده با زن نوجوان
نه حور و پری آفتاب جہان
که قسم خدا من ترا میکنم
که از جان جانی تو برتر کنم
ببین گردش بیوفائی زمان
که خون سیاوش نماند نشان
فریدوں کجا بہمن اسفندیار
نه دارا بدارا در آمد شمار
کجا شاه تیمور بابر کجاست
همایوں کجا شاه اکبر کجاست
بمن ده که خود را پژوهش کنم
به تیغ آزمائی شکوهش کنم
بدانست که از مستیش مست گشت
بزد تیغ خود دست هر دو شکست
بگوید که اے مسلمانان پاک
چرا چونکه گشتی ازین جامه پاک
که این راز دان تا نباز و ندر
بدیده مرا هر دو این کشته اند
دو چشم مرا بین چه سر گردیده
که این دیده که خون این دیده
که آنجا بدیدند خوش خوابگاه
نشسته است بر گاه دربار چو ماه
که حور و پری تو چو نور جہان
که ماه فلک آفتاب بیان
بپرسش در آمد پرستش نمود
بزد دوش زبان از الفرصت کشود
بہنگام پیری جوان میشوم
بملک همان یار من میروم
وزاں جا بیامد بگیر و چو ماه
کزان جا از او بود نخجیرگاه
که برخاست پیشش نمانده جگر
نه آب و نه توشه نه از خود خبر
بدیدن وزاں شاه آشفته گشت
که از خود خبر رفت از هوش دست
عذر کرد زو چوں دو سه چار بار
همه آخر بگفتن و زاں کردگار
کجا شاه کیخسرو و جام جم
کجا شاه آدم محمد خستم
کجا شاه اسکندر و شیر شاه
که یک هم نماندست زنده بجا
بده ساقیا سرخ رنگ فرنگ
خوش آمد مرا دفت از تیغ جنگ

واہگورو جی کی فتح

کمالش کرامات اعظم کریم
رزا بخش رازق رها کو رحیم
حکایت شنیدیم شاه فرنگ
چو بازن نشستند تخت پلنگ
بوقت شب او را بخواند بخویش
بدیدن همایوں ببالای بیش
یکے سوی چین را بخواند بدیش
که از معنی چینی بر آورد ریش
بماند مکس که این هم زنست
که در پیکری چوں پری بود شگفت
بپرسید او را که ای نیک بخت
سزاوار شاهی است شاهان گشت
بنظر اندرون برده منزل یدش
بدیدن شہے دلپسند آیدش
بگفتا که ای سرو قد سیمتن
چراغ فلک آفتاب یمن
بروے حبا پیک گلزار ما
که در دیش یار و وفادار ما
روان شد کنیزک شنید این سخن
بگوید سخن راز سرتا به بن
که ظاهر کنانید اسباب خویش
که دیدن جہاں را بکردار خویش
تو گوئی من آنجا گریزان شوم
که امروز راز حیا خیزان شوم
چو خسپید یکجا چوں بیخبر
خبر گشت شد شاه او شیر نر
ترا گر و ہدای زمان و زمان
ملوک و ملائیک همه آنجہاں
نظر کرد بر بچه گوهر نگار
بدیدن همایوں جوان آشکار
بیاد بخت با او همه یک دگر
که ظاهر شتو و هوش و هیبت هنر
برو هر که بیند نداند سخن
که از روی مردی شده شکل زن
بد بد ندا و رایکے روز شاه
که مقبول صورت چو رخشنده ماه
که زن تو کدامی که او خنثی
که ملک کرا تو کرا خواهرے
شبانگاه بردش درون خانه خویش
کنیزک یکے را بخواند بپیش
وزاں بعد مارا به طپید دل
که ماهی بیفتاد از آب گل
تو گر پیش آرد ابیار ہی مرا
به خشم سرشته گنجے ترا
زبانی کنیزک شنید این سخن
به پیچید بر خود که او شاک سن
بخواہد مرا شاه لیے یار ما
مرا مصلحت دو وفادار ما
نه ترسی علاج ترا میکنم
بدیدن در اچار پائی نهم
دهان شنید این کنیزک سخن
زجنبش بلرزید سرتا به بن

بیامد کرد جائے او خفتہ دید — زسر تا قدم ہمچو ماہیش طپید
بدانست این راز خبر دار شد — بروز از ان این خبر دار شد

بخسپید یکجا یکے خوابگاہ — مرا داغ افتد بہ یزدان گواہ
جدا گر ببینم ازین خوابگاہ — مرا داغ افتد بہ یزدان گواہ

دوران روز گشت و بیامد دگر — ہمین خفتہ دیدند یکجا بسر
دریغا ازان گر جدا یافتم — یکے حیلہ چون شیر بر ساختم

دگر روز رفتش سوم آمدش — بدیدند یکجا بر تافتنش
بروز چہارم آمد بدید خفت — بحیرت فرو رفت با دل بگفت

کہ حیف است آنرا جدا یافتم — کہ تیری کمان اندرون ساختم
ندیدیم دشمن بد و زم بہ تیر — بگفتم عدو را بکردم اسیر

نشستم روز آمد بدیدہ دران — بہ پیچش در آویخت گفت از زبان
ندیدیم دشمن کہ ریزیم خون — دریغا نہ یابید گر ریختم

حقیقت نشاید حال دگر — کہ ماہی بسے گشت او تا بسر
بہ بین بجز راجہ چہ کارے کند — کہ کاریدش اختیاری کند

بہ بین بے خبر بد خراشی کند — کہ بی آب سر خود تراشی کند
بدہ ساقیا ساغر سبز فام — کہ خم انگنی وقت ہستن بکام

بدہ ساقیا جام سبز مرا — کہ سربستہ من گنج بخشم مرا

واہگورو جی کی فتح

غفور و گنہ بخش غافل کش است — جہان زا توئی بستہ بہار و بہشت
نہ پسر و نہ مادر برادر پدر — نہ داماد دشمن نہ یار دگر

شنیدم سخن شاہ مازندران — کہ روشن دل و نام روشن زبان
کہ نامش وزیر است صاحب شعور — کہ صاحب دماغ است ظاہر ظہور

کہ پسری ازان بود روشن ضمیر — کہ حسن الجمال است صاحب امیر
کہ روشن دل شاہ او نام بود — عدو را زمردی برآوردہ دود

وزیری یکے بود دانشمند — رعیت نواز است و دشمن گزند
وزان دختری ہست روشن چراغ — کہ نامی ازان بود روشن دماغ

بمکتب سپردند ہر دو طفل — کہ طفلش یکے روز گشتند خجل
نشستند دانائی مولائی روم — کہ در پیش بہ بخشید آن مرز و بوم

نشستند در انجائی طفلان بسے — بخواندی سخن از کتاب ہر کسے
بہ بغل اندر آمد ہر یک کتاب — ز توریت و انجیل ہمچی آداب

در مکتب کتابہا بہ ہفت از زبان — یکے ز خواندند دیگر زبان
کہ طفلان بخواندند ملان خوشش — زنان را بخواندند زنے فاضلش

دران درمیان بود دیوار زین — یکے آنطرف بود یکے طرف این
سبق بردہ ہر دو ز ہر یک ہنر — علم کش ملکش کرد ما بلد گر

سخن ہر یکے راند ہر یک کتاب — زبان فرس عربی بگوید جواب
علم را سخن راند ما یک دگر — ز کامل ز جاہل زنا در سیر

کہ شمشیر علم و علم بر کشید — بہار جوانی بہر دو رسید
بہارش در آمد گل بوستان — بجنبش در آمد ستہ چیپیان چمن

بجوبی در آمد گل بوستان — بنبش اندر آمد دل دوستان
ز دیوار او اندرون موش ہست — ز دیوار او ہمچو سوراخ گشت

پریدی ازان اندرون ہر دو تن — چراغ جہان آفتاب چمن
چنان عشق آویخت ہر دو نہان — کہ عاشق بود دست موش نہان

چنان ہر دو آویخت باہم زنیان — کہ وصنت از عنان رفت پاؤں
برسید ہر دو کہ اے نیک خوئے — کہ اے آفتاب جہان ہر دو روے

ازین حال گذر دو بان مرد و زن — برسید اخوند زخواند زن
چراغ فلک آفتاب جہان — چرا لاغری گشتہ دیہی سمان

چہ آزار گشتہ بگو جان ما — کہ لاغر چرا گشتہ جان ما
آزارش بگو لا علاجش کنم — کہ رگ شما را خراجش کنم

شنید این سخن را جوابش نداد — فرو بردہ ہر دو تن عشق تاب
چو گذرید بر دو ورز چار روز — بر آمد دو تن ہر دو گیتی فروز

بر و روز گشتند طفلی غبار — کہ عشقش برآورد چون نوبہار
وزان فاضلش بود دختر یکے — کہ صورت جمال است دانش بسے

شناسید او از حالت وزان — بخلوت درون گفتش خوش زبان
کہ اے سرو قد ماہ رو سیم تن — چراغ فلک آفتاب یمن

جدائی مراد تو یک قطرہ نیست — جو بیرون دو قالب بگفتن یکیست
ہمین حال گو تا چہ گذرد ترا — کہ سوز و ہمہ جان جگر مرا

کہ پنہان سخن کرد یاران خطاست — اگر راست گوئی تو بر من رواست
کہ دیگر بگویم مرا راست گو — کہ از خون جگر مرا تو بشو

[illegible]

سخن وزودگی کرد یاراں خطاست
یکے داستان گفتنی دستِ او شداد
بگفتش ہمہ ہیچ آمد بخت
دگر مجلس آراست با رود و چنگ
ہر آنکس کہ از علم سخنش برآید
ہر آنکس کہ دیرینہ راسخت دوست
کہ از عشق و مشک از خم خون
شنیدایں سخن شد دو کشتی روان
دو کشتی یکے شد بحکم الٰہ
بکشتی درآمد بیکجا دو تن
یکے اژدہا بود آنجا نشست
میان وقت کشتی بہ دو دوستان
چناں جنگ شد اژدہا از بلا
رواں گشت کشتی بموج بلائے
کہ بیروں برآمد ازاں ہر دو تن
ز دریا برآمد ز معزی عظیم
بپیچید سر از خطا گشت شیر
ببین قدرت کردگار جہاں
بیفتاد ہر دو بدست عظیم
در انجا بیامد کہ بنشست شاہ
ز ملک کدامی تو ای بر بگوی
شہنشاہ پسرایم ماژندران
بہ مہرش درآمد بگفت از زباں
بگفتند این را کرو ندو زیر
کہ خونش بریزند و کرد ند زیر
بمدت یکے سال تا چار ماہ
بگفتش یکے روز دختر وزیر
مآں ملک بخشیدہ را یاد کن
یکے شکل آراست چون نوبہار
تفنگ و شمشیر و جیغہ کماں
ہمہ شیر مرداں و زوبین وراں
نشاں میدہد نیزہ را نوک خسن

امیران و زندی وزیران خطاست
جواب از زبان سخن شیرین کناد
کہ زخم جگر با زبان ریختند
جواناں شایستہ خوب رنگ
کہ از بیخودی نام ہر دو بخواند
زبان خود کشیدہ از نام اوست
کہ پنہاں نشانداست آمد برون
جدا ہر جدا ہر دو کشتی نشاند
بیکجا درآمد ہمہ شمس ماہ
چلوغ عرب آفتاب یمن
بجوروں درآمد و زاں کرد جست
بہ کشتی درماند از دار دست
کہ بیروں نیاید بحکم خدا
برائے خلاصی ز رحمت خدائی
نشستہ لب آب دریا چمن
فرو رم ہر دو تن را بحکم کریم
پدر بن دگر دشمن افتند دلیر
کہ این را بخشید گفتش ازاں
نشاید دگر دید جز یک کریم
نشستند خوب رنگ زیر کلاہ
چہ نامی کہ تو باشرف جوئے
کہ دختر وزیر است آئین لوجا
مرا جایگاہ ز خود خانہ دان
کہ ناموش ازاں بود در دشمنیر
دگر ہا شنیدی و دیدی دلیر
درخشندہ آمد چو رخشندہ ماہ
کہ ای شاہ شاہاں روشن ضمیر
کہ شہر پدر را تو آباد کن
دگر روز خنجر زنگ نزار
زرہ روم و شمشیر ہندوستان
کہ شیر افگنانرا بصف افگنان
کشیدند از تیغ بہ سر آنگنون

سخن گفتن و راست گفتن خفست
یکے مجلس آراست با رود و جام
سخن با زبان ہیچ گویدم دام
ہمہ مست چوں شد ہمہ خوب ست
چہ علم و فضیلت فراموش گشت
نشاند گی گل سخن عاشق است
بشہر اندرون گشت شہرت پدرم
رواں کرد او را بہ دریا عظیم
ببین قدرت کردگار الٰہ
برفتند کشتی بدریا سیار
دگر سیشتر بود شہر بلا
گرفتند او را بدست اندرون
چناں موج خیزد ز دریا عظیم
با خرم از حکم پروردگار
درآمد یکے شیر ویدن شتاب
بجائی درآمد شیری شتاب
بگیرد مگر دست شیر شتاب
برفتند ہر دو بحکم امیر
بملک حبش آمدہ نیک خوی
بدیدند او را بخواندند پیش
دگر نہ مرا تو بگوئی چہ رسیت
حقیقت بگفتش ز پیشینہ حال
فدا رب خودش را امیدہم
بہر جا کہ دشمن شناسد عظیم
بہر جا کہ ترکش بریزید تیر
بدوزند دشمن بسوزند تن
کہ یکبار ملکت فراموش گشت
نگہداشت از فوج لشکر تمام
زرہ خود و خفتان و برگستوان
چہ از تازی اسپان فولاد نعل
ہم رزم اندرون ہیچ پیل افگن است
یکے حرج آراستہ ہیچ کوہ

کہ حق گفتن و ہیچ معانی دل است
کہ ہم مست شد مجلس او تمام
بگوید بجز سخن محبوب نام
عیانِ فضیلت برون شد ز دست
بخواندند یا ایک گو نام مست
بگفتن سپاہوں سکب تن خوست
کہ آزادہ شاہ و دختر وزیر
دو کشتی یکے شد ہمہ موج بیم
دو تن را یکے کرد از حکم شاہ
چو موج اندرآمد چو برگ بباد
دو دشمن شنوں کرد بے بہا
بخشید او را بجویند نجات
کہ دیگر نداشت جز یک کریم
کہ کشتی برآمد ز دریا کنار
بجوروں گذران ہر دو تن را کہ بہ
گزندش نہ ہیچ ہم در برد آب
بر بند او را کشیدہ در آب
یکے شاہزادہ دو دختر وزیر
یکے شاہزادہ دگر خود پرسے
بگفتہ کہ ای شاہ آزاد کیش
کہ مرداں شتاب است ایزد گواست
کہ بر من چہ بگذشت چندین حال
کلاہ ممالک ز سر بر نہم
دو دو بچہ او را بحکم کریم
بکشت عدو را بکرد اسیر
بیاد آمدش روزگار کہن
کہ از مستی ہمہ ہوش رفت
بہ گنج بخشید بروی دلم
ز شمشیر ہندی گران با گران
ہمہ ژندہ پیلان و مستی خیال
بہ رزم اندرو حرب چالاک دست
جواناں شایستہ را اندرہ

بپوشید دستار و خفتر وزیر — باہیبند شمشیر خستند تیر
بپرواری کرد بیٹھے فوج — روان کرد لشکر چو دریای موج

یکے غول سینہ چو ابر سیاہ — بلرزید بوم و بترسید ماہ
بیاورد لشکر چو بردی جنود — سلاح دگر تیر و عمود

بیاراست لشکر چنانچہ تمام — ہمہ خنجرہ گرز و گوپال نام

بروند اقلیم تاراج سخت — بروند شہی باد پایان رخت
چنان جنگ کردند زان سان — چو برگ درختان چو باد خزان

بکشتش عدو را کہ آمد بپیش — بروں ز ملکش ہمہ روی ریش
بر سہ چو ہمچو شیر می نرد او — بکشتند آن عدو را کہ خنجر زدند

بہر جا دویدی بکشتن ازان — بہر جا رسیدی بکشتن ازان
بشنید این اثران شاہ مازندران — بہ تندی در آمد بجای تمان

برآراستہ فوج چون نوبہار — ز توپ و تفنگ خنجر آبدار
بہ پیش صف آمد چو دریا عمیق — ز سر تا قدم ہمچو آہن غریق

ز باد از توپ و طمانچہ تفنگ — ز تیر و خشت ہمچون گل لالہ رنگ
بہ میدان در آمد و خفتر زرہ — بیکدست تا چی کمان دست تیر

بہر جا کہ پران شود تیر دست — بہ تیغ و بیلدہی پیل مردان گہ
چنان افواج تیر و زور بان — برخش اندر آمد چو تیغ نہنگ

بتابش در آمد یکے تابناک — برخش اندر آمد یکے خون خاک
بتابش در آمد ہمہ شد تیغ — بغرید لشکر چو دریای میغ

بچرخ اندر آمد چنین کمان — چنانچہ آمد تیغ مردم سنان
گرابوه بر آورد چندین گروہ — بغرید دریا بدرید کوہ

بچرخ اندر آمد زمین و زمان — بتابش در آمد چو تیغ بیان
بتیر آمد و نیزہ باسنین — بجنبش در آمد تن نازنین

بشورش در آمد نفرہای قہر — ز توپ و ز نیزہ ہو شبید دہر
بجنبش در آمد نگر تابناک — یکے سرخ گو گرد شد کوہ خاک

دہادہ در آمد ز تیر و تفنگ — بہا ہی در آمد نہنگ و نہنگ
چقاچق بر خاست تیر و کمان — برآمد یکے رستخیز از جہان

بچو بیمہ را بر زمین بود جائے — نہ پرندہ را در ہوا بود راہ آمدے
چنان تیغ باران میان — کہ از کشتگان شد زمین لالہ

کو پاد سرا شود چندان شود — کہ میدان پر از کشتگی شدہ
روان و در آمد بہ تیر و تفنگ — کہ پارہ شدہ خود و خفتان جنگ

چنان تیغ تابش طپید آفتاب — درختان شدہ خشک دریای آب
چنان تیر باران شدہ ہمچو برق — کہ افتادہ شد فیل چون چرخ

بجر بیاندر آمد وزیری چو باد — بیکے تیغ مازندرانی کشاد
دگر طرف آمد بہ خفتر ازان — بر سہ بیکے تیغ شد دو ستان

درختان شدہ ہمچنان تیغ تیز — عدو را از دل شود ریز ریز
یکے تیغ زد بر سر او سمند — زمینش در آمد چو کوہ بلند

دگر تیغ او در آب زد گرم تیغ — بہ یک بار ہرش چو کرخ عظیم
دگر مرد آمد چو پران عقاب — بزد تیغ او در آبکردش خراب

چو کہ آمد بر پرش براست رسید — دگر تخت سیوم آمد پدید
سیوم دلاور آمد بہ لطف — ز دو فرخ بر آمد بدن

بکشتند او را دو کردند تن — چو شتر ریان ہمچو گور کہن
چہارم در آمد چو شیر پلنگ — چو بر بچہ گور غران پلنگ

چنان تیغ بر روی بزد نازنین — کہ از پشت اسپش در آمد بزیر
کہ پنجم در آمد چو دیو عظیم — یکے زخم کردہ بحکم کریم

چنان تیغ بر روی زدان خوبرنگ — ز سر تا قدم آمدہ زیر سنگ
ششم دیو آمد چو عفریت مست — چو تیر کمان ہمچو قبض گذشت

بزد تیغ او وگہ او نیم شد — کہ دیگر بلا تر از و نیم شد
چنین تا بمقدار ہفتاد مرد — بہ شیخ اندر آمد بخت خاص

دگر کس سیاہ مثل نہنگ — کہ بیرون سیاہ و دلاور نہنگ
بجز یک آمدش شاہ مازندران — بتابش طپیدن دل مرمان

چو بر پشت تک انداختہ — برخش اندر آمد زمین آسمان
بتابش در آمد زمین و زمن — درختان شدہ تیغ شد یکین

غلاغل در آمد کمان و کمند — بیابا در آمد بگرو گزند
چقاچق بر خاست تیر و تفنگ — زمین سل شد چون گل لالہ رنگ

بیابا در آمد چنین اندرون — دہادہ شدہ خنجر خارہ خون
برخش اندر آمد یکے تلپ جنگ — برخش اندر آمد و چالاک جنگ

بشورش در آمد سرافیل صور — برخش اندر آمد تن خاص حور
بشورش در آمد تن و در خروش — بیا زوئی مردان بر آورد جوش

یکے فرش آراست سرخ جلی — نمانده چو مکتب زبان علی
ہمہ دوم چنین قصد شد کاندار — زبان در گذارم نیاید شمار

نگہ با در شدہ شاہ مازندران — ہم سیاہ و ردشمان
اگر تو نگوئی بجائے ردم — اگر تو نگوئی بہ زندان دہم

بزنداں سپروند او را عظیم
چناں کردہ شد قصد محنت کسے
بدہ ساقیا ساغر سبز آب

تا او بندزو تاج شاہ اقلیم
کہ صف بخشید زور جستے
کہ بیروں بفتاد پردہ نقاب

شہنشاہی یافت حکم رزاق
کہ او شاہ بانو شدہ ملک شاہ
بدہ ساقیا سبز رنگ فرنگ

کس دشمناں را کند چاک چاک
کہ شاہی ازو یافت حکم الہ
کہ کارا بکار است در وقت جنگ

واہگورو جی کی فتح

توئی دستگیر است درماندگان
حکایت شنیدیم شاہ غیر
یکے شاہ او زان دختر ازو
بگوید کہ اے شاہ مازندن
چنانست دستور ملک خطائی
بپوشید او را بسے زرد فیلی
اگر اسپ بردو ازاں سپہبد
نشستند بر رود چنا ب آب
بہ پیوند او د اے پاسبان
ہمیں وضع کردند و چار بار
رواں کرد او جائے بیامد ازاں
چناں تہ برآمد دیوار عظیم
دگر را بزد تا جدا گشت سر
نشستم چو کیش گشت آمد ازاں
چناں تازیانہ بزد تا زیش
کہ دندان خود داست از شیر شاہ
دریغا اگر روئی او دیدہ یا ختم
چو شہرت کنائید شہر اندرون
بگوید کہ شیر افگن و شیر شاہ
کہ نقشش نمائی مرا شیر تن
رواں کرد او لب بے نشستگاہ
گہری یک بماندند غروب آفتاب
چناں اسپ چرند بر بند شاہ
در آمد دیش اسپ کرد ش سلام
بگفتش چنیں تا رواں کر دش
بزد مرد و ستار ہا چیں شاہ

توئی کارساز است بیچارگان
کنانید یک بیچو از کوہ بحر
کہ دیگر زنے بود سمن برگ جبیں
کہ وہست کسی مرد دیگر بکن
یکے دانہ بیگانہ زنیر وصلتی
کہ بیرون بیاورد دریائے نیل
وزاں پس ترا خانہ بانو کند
بروندہ دریا خوردند کباب
بہ تندی برآمد بتابش سماں
ہم آخر کند خواب خفتہ اٹھنیاں
کہ بنگاہ از سرہ کرخ گراں
دوم ستیش نظر کرد قلم کریم
سوم را بگفتی شود خون تر
کہ سختش گراں بود چہ بی گراں
کہ بالا بیامد ز جنس اندرش
بجستہ ہمیں رفت عالم پناہ
بجائی دگر دل نہ زد تافتم
کہ بخشید من خون از خوار خون
کہ ازو راہ را من بسرو ندراہ
بوضعی چنیں رو اسپ کہن
دغا میدہد پاسبانان شاہ
در انجا بیامد کشاید طناب
زبالا بیامد زدر پائے گاہ
بگوید بخش شاہ عربی کلام
بیا دآمدہ اینزد داد بخش
کہ ای شاہ شاہان عالم پناہ

شہنشاہ بخشندہ بے نیاز
یکے پسر او بود حسن الجمال
وزاں دختری شاہ پری شاہ
شنیدم کہ در شاہ ہندوستاں
بگرندہ و برد اسپ کلاں
یکے نام راہو سرا ہو دگر
شنیدا این سخن راہیں شہر رواں
پس دو برآمد بتیے چوں سیاہ
بسے بردی تندی باراں کند
بر اندہ خفتہ شدہ پاسباں
گھڑی را بگوید گھڑیا گھڑیاں
یکے را بزد تا ازو نیم کرد
چوم را چاکہ پنجم بکشت
کہ ہفتم ہمیں گشت زخم عظیم
دگر کشتش در آبی و بیروں آمد
کہ ما را کجا بردہ اسپ عظیم
کہ دیدار بخشد اگر اور مرا
بہ بستند و ستار ما را جامہ زر
عجب ماند صاحب خرد ہیں جواب
نشستم از آں وضع بر رود آب
وزاں پس کنانندہ او کردہ شد
نوازش بداد ند سواری تمام
برش در آمد ز دریا عظیم
تو عقل از چرا گشتہ شیر شاہ
بفتاد پشت اسپ ہائے شمار
بگیرد کسے ہر دو آہو برانی

زمین و زماں را توئی کارساز
کہ لائق جہاں بود از ملک مال
شرا تشنہ بردی چو پرتس ماہ
کہ نام دراں شہر شاہ جواں
کہ ملک عراقش بیامد ازاں
چو آہو کلاں با عظیم دو در
بیا بدر شہری شہہ ہندوستان
رواں کرد پیش و پس نشستگاہ
چو با برق ابرش بہ باراں کند
بہ پژمردہ شد بیچو زخم بلاں
وزاں پنج گوید بہ نشستگاہ دوال
دریا سپارا ز اسپ نیم کرد
نشستم را بکشند خدا رشتہ
کہ دستش کند برخش حکم کریم
بجستہ بماند شاہ جہاں
بہ بخشید او بیچو قسم کریم
کہ صد گنج سربستہ بخشیم در آ
بہ پیش شہ آمد چو در زمین سپہر
دگر بار گوید کہ بیضے صواب
برو نہ بادہ بخوردند کباب
بدید ازو شاہ پژمردہ شد
بزد تا زیانہ بہ عفریت مست
کہ پارش ہمی گفت حکم کریم
کہ مارا برو ہم تو دادند سراہ
کہ او اسپ برکشند یک سوار
زادہ انجمند خود دست طلاق

کارہا بے خودی کہ آمد او در آن خانہ نکاح کہ خوابت در وقت خم افگنی	کہ راہا از و من شد ہا توئی کہ قولی کند مستقیم حکم شاہ کہ یکبار نقش پیل را بے کنی	بپرورش از و اسپ ہر دو عظیم بدہ ساقیا ساغر کوکنار	وزان را بخشید حکم کریم کہ در وقت جنگش بیاید بکار

واہگورو جی کی فتح

رضابخش بخشندۂ بے شمار شنیدم سخن کوہ کیبر عظیم دو ابرو چو ابر بہاران کند دو ابر و کمان شدہ نازنین خوش و خوش جمال و کمال حسن کند دوستی با ہمہ یک دگر طلب کرد او خانۂ خلوتے بجرئت در آمد افغان رحیم ہمہ گوشتی و یک اندر نہاد چہ خوش گشت شوہر ندید تیغ	رہائی دہد پاک پروردگار کہ افغان یکے بود نجار رحیم بمژگان چو از تیر باران کند بجنبش دہند کیبر ہر کمین بصورت جوانست فکر کہن کہ لیلی و مجنوں خجل گشتہ سر بیامد از و در بدرق شہوتے کشیدن یکے تیغ گوہر عظیم مصالح بیند اخت آتش براد بگفتند آن کسی را کہ دادش خبر	رحیم و کریم و مکین و مکان یکے بانوی بود او ہمچو ماہ رخی چوں خلاصیدۂ ماہ را بہستی دہد ہمچنیں دوست یکے حسن خان بود او جا افغان چو با یکدگر ہمچنیں گشت مست ہمیں صحبت کردند دو سہ چار ماہ خبرش رسید کہ آمد شوہر شوہر را خورانید باقی بماند بدہ ساقیا ساغر سبزگون	عظیم و فہیم و زمین و زمان کند دید قتش خستہ کردن زنا بہار گلستان دہد شاہ را گلستان کند بوم شور پست بدانش ہمیں بود عقلش جوان کہ پا از رکاب عنان شد سست خبر کرد در مرد دشمن نزد شاہ ہماں یار خود را از دو تیغ سر ہمہ نوکراں را معافت کنند کہ ما را بکار است جنگ اندرک
	لبالب کن و دمبدم نوش کن غم ہر دو عالم فراموش کن		